

Jeg er derfor tilbøjelig til at tro, at man i øvrigt kan nøjes med den Ordning, som er foreslaaet i § 9 og følgende Paragraffer.

Der er dog en enkelt Bestemmelse, som jeg ikke er klar over. Det er den Bestemmelse, der staar i § 12, hvor det hedder: „Menighedsraadet kan begære Sagen paaanket til Højesteret, naar det er vedtaget af Flertallet af Raadets valgte Medlemmer paa et Møde, hvori kun saadanne deltage, og har Ret til at møde eller lade møde for Højesteret”. Jeg kan ikke se, om denne Bestemmelse er saadan at forstaa, at det kun er Menighedsraadet, der kan appellere Sager af den Art til Højesteret, om ikke ogsaa Præsten og Ministeriet har samme Ret til at indanke Sagen for Højesteret. Jeg er tilbøjelig til at forstaa Bestemmelsen saaledes, at den kun giver Regler for, i hvilke Tilfælde Menighedsraadet kan paaanke Sagen til Højesteret, og hvad der skal foreligge, for at Menighedsraadet kan begære Sagen paaanket til Højesteret, men jeg synes ikke, Bestemmelsen er tydelig. Den kan ogsaa forstaaes saaledes, forekommer det mig, at det overhovedet kun er Menighedsraadet, som har Ret til at appellere, saa hverken Præsten eller Ministeriet har denne Ret. Hvis det er Tilfældet, synes jeg, man er gaaet Præsten og Ministeriet for nær, jeg synes, at disse to andre Parter i Sagen ogsaa maa have en Ret til at appellere; men Ministeren vil sikkert kunne oplyse om, paa hvilken Maade dette Punkt skal forstaaes.

Til disse Bemærkninger skal jeg i Dag indskrænke mig og saa for Resten tilsige min ringe Bistand til, at der i Udvalget kan komme noget ud af denne Sags Behandling.

Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet (Appel): Jeg har forud anet, at dette Lovforslag ikke vilde møde enstemmig Tilslutning i dette høje Ting. Det drejer sig jo her om Spørgsmaal, der tidligere har været debatteret, og hvorved de store Vanskeligheder ved Spørgsmaalets Ordning er kommet overmaade tydeligt for Dagen. Det ærede Medlem fra Vinderup (Moltesen) mindede om, at i det kirkelige Udvalg var det Forslag, der har tjent som Mønster for det foreliggende Lovforslag, blevet vedtaget med 28 Stemmer mod 1. Dette lyder jo ret enstemmigt, ret stærkt fra det kirkelige Udvalg, men man maa vistnok tage i Betragtning, at Motiveringerne for mange af de 28, som stemte for Forslaget, var den, at det den Gang foreliggende Forslag var bedre end den Ordning, man har

nu, men dog ingenlunde tilfredsstillende. Derfor har det ikke undret mig, at man ogsaa i Dag under Forhandlingen her i Folketinget har faaet tydelige og klare Vidnesbyrd om, at den her foreslaaede Ordning er langt fra ideel, og at den frembyder store Vanskeligheder. Men af de forskellige Udtalelser, som har lydt her i Dag, fremgaar ogsaa Erkendelsen af, at hvad der her er foreslaaet, er et Fremskridt i Forhold til det bestaaende, og jeg vil gøre den Bemærkning, at man jo ikke saa sjælden, naar Talen er om Lovgivningsarbejde, maa resignere noget, man maa tage Hensyn til, baade hvad de historiske Forhold binder til, og til, hvad de praktiske Forhold i Øjeblikket forlanger, og derfor ikke kan fremstille et Lovgivningsarbejde uafhængigt af disse Forhold; derfor vil det Arbejde, der kan udføres, overmaade let blive alt andet end helt ideelt.

Tanken om helt at opgive de gejstlige Retter har ingenlunde været fjern for Ministeriet for Kirke- og Undervisningsvæsenet. Som det ærede Medlem fra Hornslet (Povlsen) oplyste, og som Anmærkningerne til det foreliggende Lovforslag ogsaa tydeligt gør opmærksom paa, har Ministeriet i sin Tid i Skrivelse til det kirkelige Udvalg forudsat det som en Mulighed, at Udvalget gennem sine Overvejelser naaede til et Forslag om helt at opgive de kirkelige Retter. Men i den samme Skrivelse staar der, at saa maa man have et Supplement i Form af Regler, der giver Administrationen en vis Magt til at skride ind overfor mange Forhold. Det kan altsaa paa en Maade siges, at man her staar overfor et Valg, om man mener, at de Personer, der omhandles i dette Lovforslag, skal ind under administrative Regler, eller man skal søge at skaffe dem en Adgang til retlige Afgørelser. Jeg har, ligesom flere af de ærede Talere, ikke stor Sympati for særlige Retter; men jeg vil fremhæve, at man dog ikke kan komme uden om, at her er der praktiske Forhold, som gør sig gældende. Vi staar i kirkelig Henseende med en Folkekirke, der paa mange Maader befinder sig i Udvikling og i Overgangstilstand, og i en saadan Periode er det ikke muligt at ordne sig uden at tage et stærkt Hensyn til den Folkekirke, der har virket og den Dag i Dag virker blandt os. Den Enhed og den Helhed, Folkekirken repræsenterer, maa ogsaa kunne skaffe sig et virksomt Udtryk, naar Talen er om Retssager af den Art, her er omtalt; at lægge al Afgørelse i den enkelte Menigheds Haand vil overmaade vanskeligt kunne forenes med en Folkekirke, med en Enhed i